

การออกแบบชุดเครื่องแต่งกายที่ส่งผลต่ออารมณ์

Body Wear Perspective for Emotion

เจนวิกา ชัยวิศิษฐ์^{1*} และ David Marc Schafer²

Jenvika Chaivisit^{1*} and David Marc Schafer²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ
มหาวิทยาลัยรังสิต ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

²อาจารย์ประจำ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต
ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

¹Graduate student in Master of Fine Art Program (Design) of Arts and Design Faculty, Rangsit University,
Phahonyothin Rd., Lak-hok, Patumthane, Thailand 12000

²Lecturer in Master of Fine Art Program (Design) of Arts and Design Faculty, Rangsit University,
Phahonyothin Rd., Lak-hok, Patumthane, Thailand 12000

*Corresponding author, E mail: jenvi_@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

เครื่องแต่งกายเป็นสิ่งที่ใกล้ชิดกับร่างกาย และถือเป็นรูปแบบของการสื่อสารในการแสดงลักษณะของผู้สวมใส่ ในด้านอารมณ์ สถานะทางสังคม และบริบททางสังคม โดยผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาและออกแบบเครื่องแต่งกายที่มีความสามารถในการส่งผลกระทบท่ออารมณ์ของผู้สวมใส่ เพื่อสร้างความตระหนักต่อร่างกายและการรับรู้ของผู้สวมใส่ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ วัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพฯ ที่มีอายุ 18-25 ปี โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จะใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกวิธีการวิจัย คือ รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ ,ตีความผลการวิเคราะห์ , ออกแบบและพัฒนา และสรุปผล ส่วนผลการวิจัยคือ เครื่องแต่งกายที่ออกแบบขึ้นมา มีความน่าสนใจทั้งในเรื่องของการออกแบบรูปทรงต่างๆที่สามารถส่งผลถึงอารมณ์ของผู้สวมใส่ โดยที่เครื่องแต่งกายนี้ใช้วัสดุที่สอดคล้องกับกลุ่มบุคคลตัวอย่าง ซึ่งสามารถทำให้ผู้สวมใส่ระลึกถึงเหตุการณ์งานศพ ตัวชุดเป็นลักษณะเครื่องแต่งกายที่สามารถสวมใส่ได้ทุกวัน แต่มีความแตกต่างในรายละเอียดรูปแบบการตัดเย็บชุด ผู้ใช้เองจะสามารถรับรู้ได้ ชุดเครื่องแต่งกายที่สามารถส่งผลต่ออารมณ์ครั้งนี้ประสบความสำเร็จได้เนื่องจากการออกแบบที่วิเคราะห์ถึงเหตุการณ์และผู้สวมใส่ จุดประสงค์การสวมใส่ที่หลากหลาย การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย จากผลการวิจัยจึงถือว่าเป็นที่พึงพอใจตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: เครื่องแต่งกาย การรับรู้ อารมณ์

Abstract

Body wear through its proximity to the body and types of communication for wearer in emotional social status and social context . The author focused on studying and creating body wear its ability to impact the wearer's emotional state for create a heightened awareness of the body and perception. Population and Samples are young men and women living in Bangkok in the age of 18-25 years cluster (Area) using Purposive sampling, qualitative Research . Tools used in research was in-depth interview. Research and methodology is data collection, analysis, interpret, design, develop, and conclusion . Results is that body wear was attractive as shapes and proper material met the target group's desire and its ability to impact the wearer's emotional state.

The series features a costume that can be worn every day. But there are differences in detail, pattern cutting, and sewing kit. Users will be able to recognize it. In summary, this designed body wear was satisfactory, which met the target objective.

Keywords: *body wear, perception, emotion*

1. บทนำ

คำว่า “เครื่องแต่งกาย” หมายถึงสิ่งที่มนุษย์นำมาใช้เป็นเครื่องห่อหุ้มร่างกาย การแต่งกายของมนุษย์แต่ละเผ่าพันธุ์สามารถค้นคว้าได้จาก หลักฐานทางวรรณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อให้เป็นเครื่องช่วยชี้นำให้รู้และเข้าใจถึงแนวทางการแต่งกาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของการดำรงชีวิตของมนุษย์ในยุคสมัยนั้นๆ (พวงผกา คุโรวาท, 2535)

การแต่งกาย จัดเป็นภาษาทางวัตถุ (object language) ประเภทหนึ่งที่ใช้สื่อสารระหว่างกัน การแต่งกายของบุคคลจะถูกแปลความ ประเมิน และตัดสิน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2554) มนุษย์ใช้เครื่องแต่งกายเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่ง ในสังคม ยกตัวอย่างเช่น คนสวมชุดดำคือคนไว้ทุกข์แสดงความเศร้าโศกอาลัยผู้จากไปคนที่ไปงานศพก็สวมชุดดำเพื่อแสดงความเคารพแก่ผู้เสียชีวิตเป็นสิ่งแทนในการสื่อสาร ซึ่งการใส่ชุดดำความหมายขึ้นอยู่กับบริบททางสังคม (ประวิทย์ สุวณิช, 2537) จากการศึกษาพบว่าสิ่งที่เราสวมใส่เป็น

สิ่งที่ใกล้ชิดกับร่างกายเรามากที่สุด ในแง่ของการรับรู้ของผู้สวมใส่ เรารับรู้ได้จากสีเท่านั้น

ผู้วิจัยจึงเห็น โอกาสที่จะปรับเปลี่ยนรูปแบบการออกแบบการแต่งกาย โดยเลือกเหตุการณ์คืองานศพและมุ่งเน้นไปที่การศึกษากลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่น เนื่องจากมีความสนใจในการแต่งกายกว่าวัยอื่นๆ และเป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงทั้งด้าน ร่างกาย ด้านจิตใจ หรืออารมณ์อย่างเต็มที่ โดยที่ผู้วิจัยเน้นสร้างสรรค์ให้ น่าสนใจ เพื่อเปิดมุมมองให้แก่ผู้สวมใส่

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและออกแบบเครื่องแต่งกายที่สามารถส่งผลต่ออารมณ์ผู้สวมใส่
2. เพื่อศึกษาขั้นตอน แนวความคิด เกี่ยวกับการรับรู้ของมนุษย์ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบ

3. อุปกรณ์และวิธีการ

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่วัยรุ่นเพศชายและหญิงที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพฯ ที่มีอายุ 18-

25 ปี โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 14 คน แบ่งเป็นเพศชาย 7 คน และเพศหญิง 7 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จะใช้แบบการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.3 รวบรวมข้อมูลการแต่งกายในโอกาสหรือพิธีการต่างๆที่สำคัญที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

3.4 คัดเลือกโอกาสหรือพิธีการ โดยเลือกจากงานที่เป็นที่เข้าใจร่วมกันเป็นสากล

3.5 ศึกษาโอกาสและพิธีการนั้นๆ ได้แก่ งานศพ เพื่อให้ทราบถึงการแต่งกายและอารมณ์ความรู้สึกที่จะเกิดขึ้นในขณะนั้น เพื่อให้สามารถที่จะพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้สวมใส่ได้ต่อไป

3.6 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความชัดเจนของอารมณ์ความรู้สึกโดยวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ที่เป็นเครื่องมือทางการวิจัย และกำหนดแนวทางในการออกแบบ

3.7 ออกแบบเครื่องแต่งกาย โดยนำอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นใน โอกาสและพิธีการ (งานศพ) เป็นจุดหลักในการออกแบบ เพื่อหาวัสดุและรูปแบบที่เหมาะสม ตามลำดับ

3.8 นำผลงานการออกแบบไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ โดยการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลและนำมาใช้ในการปรับปรุงในการออกแบบ

3.9 ปรับปรุงและแก้ไขงานออกแบบ ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

3.10 ปรับแก้เครื่องแต่งกายให้ตรงตามความเหมาะสม

3.11 สรุปผลและรวบรวมเนื้อหาและขั้นตอนการทำงาน เพื่อนำมาจัดทำไฟล์นำเสนอผลงาน

4. ผลการวิจัย

4.1 จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ วัยรุ่นเพศชายและหญิงที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพฯ ที่มีอายุ 18-25 ปี โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 14 คน แบ่งเป็นเพศชาย 7 คน และเพศหญิง 7 คน ในแง่ของการรับรู้จากการมองเห็น กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงโดยรวมแสดงความคิดเห็นว่า ชุดเครื่องแต่งกายนี้ถึงแม้มีลักษณะเป็นเครื่องแต่งกายทั่วไป แต่ก็มีความอยากรู้อยากลองไปกับชิ้นงาน เพศชายโดยรวมแสดงความคิดเห็นว่า เครื่องแต่งกายมีความน่าสนใจ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจในการรับรู้จากการสวมใส่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ วัยรุ่นเพศชายและหญิงที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพฯ ที่มีอายุ 18-25 ปี โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 14 คน แบ่งเป็นเพศชาย 7 คน และเพศหญิง 7 คน กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีความทรงจำในการรับรู้จากการสวมใส่ได้ดี และให้ความสนใจที่จะเปิดรับการสวมใส่และอารมณ์ความรู้สึกที่จะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี เพศชาย มีการรับรู้ที่รวดเร็วและดีกว่าเพศหญิง มีการรับรู้จากการสวมใส่ได้เป็นอย่างดี และมีการตีความจากความรู้สึกที่สวมใส่แตกต่างกัน

5. การอภิปรายผล

5.1 ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาวิจัย ความรู้ที่ได้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย นอกจากที่เครื่องกายเป็นสิ่งที่ใกล้ชิดกับร่างกายแล้ว เครื่องแต่งกายถือเป็น 1 ใน ปัจจัย 4 ที่มีมนุษย์ต้องการในการดำรงชีวิต นอกจากนั้นเสื้อผ้ายังสามารถบ่งบอกถึงลักษณะของผู้สวมใส่ด้วย การพัฒนาของเครื่องแต่งกายในแต่ละยุคสมัยแตกต่างกันมาก ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยเช่น การเมือง เศรษฐกิจ ภูมิอากาศ จึงมีความตั้งใจที่จะพัฒนาไปในแนวทางที่แตกต่างไปจากเดิม คือเน้นไปที่ความรู้สึก

ระลึกถึงของผู้สวมใส่ การที่ผู้สวมใส่จะเกิดการรับรู้ขึ้นต้องมาจากความสนใจก่อนในส่วนนี้ ก็มีการออกแบบเพื่อให้ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย เมื่อเกิดความสนใจแล้วนั้น ผู้สวมใส่จะมีความเปิดใจในการรับรู้และสามารถวิเคราะห์และตีความได้ตามวัตถุประสงค์

5.2 ชุดเครื่องแต่งกายนี้ได้ออกแบบจากเหตุการณ์งานศพโดยวิเคราะห์ถึงอารมณ์ความรู้สึกถึงผู้สวมใส่ ชุดนี้มีลักษณะเป็นเสื้อแขนยาวสามารถสวมใส่ได้ในชีวิตประจำวัน แต่มีรูปแบบรายละเอียดของเสื้อที่แตกต่างไปจากเดิม โดยในส่วนของตัวเสื้อก็สามารถแยกชิ้นส่วนออกมาได้อีกเพื่อไว้เก็บเป็นการระลึกถึงเหตุการณ์

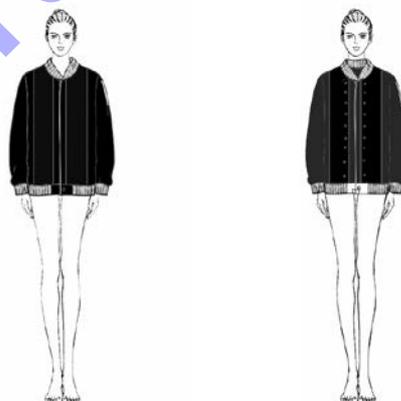
5.3 จากการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นถึงการออกแบบนั้นมีผลสำเร็จของเครื่องแต่งกาย โดยต้องอาศัยปัจจัย 3 ประการหลัก คือการสร้างแรงบันดาลใจ การเปิดรับ และการตีความ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้นำมาวิจัยนั้นคือ เพศหญิงและเพศชายที่มีอายุ 18-25 ปี กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีความทรงจำในการรับรู้จากการสวมใส่ได้ดี และให้ความสนใจที่จะเปิดรับการสวมใส่และสามารถแสดงความรู้สึก อารมณ์ และสร้างความผูกพันทางอารมณ์ได้ดีกว่าผู้ชาย และผู้หญิงสามารถระลึกถึงความทรงจำที่สะท้อนใจได้ดีกว่าผู้ชาย ส่วนกลุ่มตัวอย่างเพศชาย มีการรับรู้ที่รวดเร็วและดีกว่าเพศหญิง มีการรับรู้จากการสวมใส่ได้เป็นอย่างดี และยังสามารถควบคุมความรู้สึกได้ดีกว่าผู้หญิง และมีการตีความจากความรู้สึกที่สวมใส่แตกต่างกัน จึงทำให้การวิจัยครั้งนี้เลือกเพศสภาพที่มีความแตกต่างกัน เพื่อให้การวิจัยสามารถวิเคราะห์ได้หลากหลายและมีประสิทธิภาพ ผลลัพธ์นี้ที่มีไม่ว่าผู้สวมใส่แต่ละคนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันมากเพียงใด แต่ความเห็นเหล่านี้สามารถยืนยันได้ว่าชุดเครื่องแต่งกายนี้

5.4 สามารถนำกระบวนการหรือผลในการวิจัยไปพัฒนาต่อยอด รูปแบบของคนกลุ่มเป้าหมาย

อื่นๆได้ แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงรูปแบบหรือวัสดุที่ใช้ด้วย เนื่องจากการใช้การในรูปแบบอื่นๆ บทบาทหรือคุณสมบัติของผู้สวมใส่มีความแตกต่างกัน

6. บทสรุป

ชุดเครื่องแต่งกายที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้สวมใส่ โดยการออกแบบมาจากการศึกษาผู้สวมใส่และเครื่องแต่งกายที่มีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ (งานศพ) โดยนำอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้น เป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบ โดยมีการออกแบบที่เป็นเครื่องแต่งกายที่สามารถสวมใส่ได้ในชีวิตประจำวัน แต่แตกต่างส่วนของรายละเอียดรูปแบบการตัดเย็บ ซึ่งสามารถทำให้ผู้สวมใส่เกิดอารมณ์ความรู้สึกได้

7. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์อรรถพรธรรมสารศาสดิน และ อาจารย์ David Marc Schafer สำหรับการเป็นที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

8. เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2554). การคิดเชิงสังเคราะห์

พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ, บริษัทซัคเซส มีเดีย

ประวิทย์ สุวณิชย์. (2537). 108 ซองคำถาม เล่ม 3

เกร็ดความรู้สารพัน. กรุงเทพฯ, นิตยสารสาร

คดี

พวงศกา คุโรวาท. (2535). ประวัติเครื่องแต่งกาย.

กรุงเทพฯ, บริษัทรวมสาส์น

มหาวิทยาลัยรังสิต